

Rapport 9

Maj 2026

Bristmatrisen

När Yrkesbarometern inte stämmer med verkligheten

+76%

Så mycket har annonsvolymen för specialistsjuksköterskor ökat — trots att Yrkesbarometern klassar yrket som "balans".

Arbetsförmedlingens Yrkesbarometer bedömer 219 yrken som brist, balans eller överskott. Men hur väl stämmer bedömningen med vad som faktiskt händer i platsannonserna? I denna rapport korsar vi Yrkesbarometerens bedömningar med annonsdata från Platsbanken och avslöjar diskrepanser som påverkar utbildningsplanering, rekrytering och arbetsmarknadspolitik.

Lindholm Co | ai-pulsen.com mats@lindholmco.se

Sammanfattning

Arbetsförmedlingens Yrkesbarometer är Sveriges mest använda verktyg för att bedöma bristsituationen på arbetsmarknaden. Regioner, utbildningsanordnare och arbetsgivare använder den som beslutsunderlag för allt från dimensionering av YH-utbildningar till rekryteringsstrategier. Men hur väl stämmer bedömningen med den faktiska efterfrågan i platsannonserna?

I denna rapport korsar vi Yrkesbarometerens bedömningar (omgång 2025-2) med faktisk annonsvolym och kravbild från Platsbanken under de senaste 180 dagarna. Resultatet visar att för de flesta yrkesgrupper stämmer bedömningen väl — men för en betydande minoritet finns tydliga diskrepanser.

59 yrkesgrupper analyserade	27 bekräftad brist	22 tyst brist (dold efterfrågan)	0 falskt larm
--	---------------------------------	---	----------------------------

Huvudfynd: 22 yrkesgrupper — drygt en tredjedel av de analyserade — befinner sig i vad vi kallar *tyst brist*. Yrkesbarometern klassar dem som "balans" eller "överskott", men annonsvolymen har ökat kraftigt jämfört med föregående period. Det mest anmärkningsvärda exemplet är specialistsjuksköterskor, där annonsvolymen ökat med 76 procent medan Yrkesbarometern klassar yrket som "balans".

Samtidigt finns **inga yrkesgrupper** som utgör "falskt larm" — alltså yrken med officiell brist men fallande annonsvolym. Det tyder på att Yrkesbarometerens bristbedömningar i sig är välgrundade. Problemet ligger snarare i den andra riktningen: barometern missar brist som faktiskt byggs upp.

Metod

Datakällor

Yrkesbarometern (Arbetsförmedlingen, omgång 2025-2): Bedömer rekryteringssituationen för 219 yrken med kategorierna *brist*, *paradox* (brist med matchningsproblem), *balans* och *överskott*. Bedömningen baseras på arbetsförmedlares yrkeskunskap, arbetsgivarenkäter och historisk statistik.

Platsbanken (via AI-Pulsens nattliga synkronisering): Samtliga publicerade platsannonser klassificerade med Jobtech-taxomin. För denna rapport används annonsdata från de senaste 360 dagarna, uppdelat i två 180-dagarsperioder för att beräkna volymförändring. Kravbild (högskolekrav, antal kravpunkter, rigiditetspoäng) hämtas från Rapport 6:s analysramverk.

Taxonomikoppling

Yrkesbarometerens yrkeskoncept och Platsbanken använder olika taxonominivåer. Kopplingen görs i tre steg:

- Yrkesbarometerens yrken mappas till SSYK 2012 via en verifierad mappningstabell (5 078 rader, 100% täckning av barometerens 219 yrken).
- Platsbanken-annonser mappas till SSYK 2012 via Jobtechs taxonomihierarki (*occupation-name* till *ssyk-level-4*), med 99,5% täckning.
- Båda källorna aggregeras till 3-siffrig SSYK-nivå (SSYK3) och korsas.

Kvadrantklassificering

Varje yrkesgrupp placeras i en av fyra kvadranter baserat på två dimensioner: Yrkesbarometerns bristbedömning och annonsvolymens förändring:

Kvadrant	YB-bedömning	Annonsvolym	Tolkning
Bekräftad brist	Brist / Paradox	Ökande	Båda källor bekräftar brist
Tyst brist	Balans / Överskott	Ökande (>10%)	Dold efterfrågan som YB missar
Bekräftad balans	Balans / Överskott	Stabil / minskande	Båda källor bekräftar balans
Falskt larm	Brist / Paradox	Minskande	YB ser brist som inte syns i data

Tröskelvärdet för "tyst brist" är satt till >10% volymökning. Minimitröskeln för inkludering är 50 annonser under 180-dagarsperioden.

Begränsningar

Av Yrkesbarometerns 219 yrken kunde 94 kopplas till en giltig SSYK-kod med fullständig mappning. Efter filtrering mot minimitröskeln kvarstår 59 yrkesgrupper. Analysen täcker cirka 43% av barometerns yrken. De som faller bort är främst smalare yrkeskategorier med låg annonsvolym eller namngivning som avviker mellan barometern och taxonomin.

Annonsvolym är en proxy för efterfrågan, inte ett perfekt mått. En ökning kan drivas av säsongeffekter, bemanningsföretag som roterar tjänster, eller ändrade publiceringsrutiner. Vi kontrollerar för dessa faktorer i de fördjupade fallstudierna.

Resultat

Av de 59 analyserade yrkesgrupperna hamnar nästan hälften (27 st) i "bekräftad brist". Men den näst största gruppen, "tyst brist" (22 st), visar att Yrkesbarometern systematiskt underskattar efterfrågan inom vissa yrkesområden.

Topp 5: Tyst brist

Yrkesgrupper med officiell "balans" eller "överskott" men kraftigt ökande annonsvolym:

SSYK3	Yrkesgrupp	YB-status	Annonser	Volymförändring	Högskolekrav
533	Vårdbiträden	överskott	1 191	+176%	1,0%
833	Lastbils- och bussförare	balans	4 339	+140%	0,0%
267	Präster och diakoner	balans	151	+82%	9,3%
223	Specialistsjuksköterskor	balans	2 199	+76%	2,8%
961	Återvinningsarbetare	balans	473	+74%	1,9%

Källa: AI-Pulsens analys av Platsbanken (180 dagar) korsad med Yrkesbarometern 2025-2. Volymförändring = jämförelse mot föregående 180-dagarsperiod.

Topp 5: Bekräftad brist

Yrkesgrupper där Yrkesbarometerens bristbedömning bekräftas av ökande annonsvolym:

SSYK3	Yrkesgrupp	YB-status	Annonser (180d)	Volymförändring
222	Sjuksköterskor	brist	18 667	+80%
534	Skötare, vårdare och personliga assistenter m.fl.	paradox	15 620	+37%
251	IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	brist	12 156	+25%
234	Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare	paradox	11 789	+60%
332	Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	brist	9 571	+20%

Källa: AI-Pulsens analys av Platsbanken korsad med Yrkesbarometern 2025-2.

Fördjupning: Specialistsjuksköterskor

SSYK3 223 — den mest anmärkningsvärda diskrepansen i bristmatrisen

Yrkesbarometern klassar specialistsjuksköterskor (SSYK3 223) som "balans" på riksnivå. Samtidigt visar Platsbanken att antalet annonser för denna yrkesgrupp har ökat med 76 procent jämfört med föregående 180-dagarsperiod. Det är inte en spike — det är en stabil, månad-för-månad uppgång från cirka 150 annonser per månad till 350–450.

Annonsvolym per månad, SSYK3 223

	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj
Annonser	145	118	169	201	217	209	128	342	395	452	418	351

Källa: AI-Pulsens analys av Platsbanken. Unika platsannonser per månad, juni 2025 till maj 2026.

Varför Yrkesbarometern missar detta

Diskrepansen har en strukturell förklaring. Yrkesbarometern mäter i första hand svårigheter att *direktrekrytera* till fasta tjänster. Om en region lyckas fylla sina tjänster — oavsett hur — registreras det som "balans". Men verktygen som regionerna använder för att uppnå denna balans syns tydligt i annonsdatan:

Arbetsgivarfördelning, SSYK3 223 (senaste 180 dagar)

Arbetsgivare	Annonser	Andel	Typ
Almia AB	464	21,1%	Hyrbemanning
Operationskonsulterna Stockholm AB	145	6,6%	Hyrbemanning
Palmelind Konsult AB	129	5,9%	Hyrbemanning

En tredjedel av alla annonser för specialistsjuksköterskor kommer från bemanningsföretag. Regioner och sjukhus tvingas i allt högre grad hyra in personal — den dyraste formen av kompetensförsörjning — för att täcka behovet. Yrkesbarometern registrerar detta som "balans" eftersom tjänsterna formellt sett fylls. Men ur ett kostnadsperspektiv, kvalitetsperspektiv och hållbarhetsperspektiv är det allt annat än balans.

Konsekvensen är att beslutsfattare som förlitar sig på Yrkesbarometern riskerar att underdimensionera utbildningsinsatser för specialistsjuksköterskor. Bristen finns — den är bara dold bakom ett bemanningslager.

Fördjupning: Vårdbiträden

SSYK3 533 — den mest kontraintuitiva diskrepansen

Vårdbiträden är den yrkesgrupp med störst volymökning (+176%) bland alla "tyst brist"-yrken, trots att Yrkesbarometern klassar yrket som "överskott". Det kräver en nyanserad tolkning.

Månadsdata avslöjar ett tydligt säsongsmönster. Under andra halvan av 2025 ligger volymen stabilt på 40–100 annonser per månad. I januari 2026 tredubblas den till 253 annonser och ligger kvar på 200+ per månad till april. Detta sammanfaller med kommunernas och privata vårdgivares årliga rekrytering av sommarvikarier.

"Överskott"-bedömningen är sannolikt korrekt på helårsbasis för fast personal — det finns tillräckligt med arbetssökande. Men den missar den återkommande, akuta säsongsbristen som tvingar arbetsgivare att annonsera massivt varje vår. Skillnaden mellan Yrkesbarometerns helårsperspektiv och arbetsmarknadens faktiska rytm skapar en blind fläck.

Arbetsgivarfördelningen stödjer bilden: de tre största arbetsgivarna (Varbergs kommun, Attendo, Region Uppsala) står för sammanlagt 10,6% av annonserna — en mycket bred spridning som bekräftar att fenomenet inte drivs av enskilda aktörer utan av ett systemiskt säsongrekryteringsbehov.

Vad det betyder

För utbildningsplanering

Yrkesbarometern är ett centralt beslutsunderlag för dimensionering av YH-utbildningar, regionala kompetensförsörjningsstrategier och Arbetsförmedlingens matchningsinsatser. Att 22 av 59 analyserade yrkesgrupper visar dold efterfrågan innebär en risk för systematisk underdimensionering av utbildningsplatser. Det är särskilt problematiskt för specialistsjuksköterskor, där utbildningstiden är lång och effekten av felbedömningar inte syns förrän flera år senare.

För arbetsgivare

Arbetsgivare inom "tyst brist"-yrken bör vara medvetna om att konkurrensen om kandidater är hårdare än vad den officiella bedömningen antyder. Att Yrkesbarometern säger "balans" betyder inte att det är enkelt att rekrytera — det kan betyda att bristen löses genom dyrare kanaler (bemanning) eller lägre krav. En rekryteringsstrategi som baseras enbart på Yrkesbarometern riskerar att underskatta svårighetsgraden.

För arbetssökande

De 22 "tyst brist"-yrkena representerar arbetsmarknader där efterfrågan växer snabbare än den officiella bilden visar. För arbetssökande innebär det att jobbchanserna kan vara betydligt bättre än vad Yrkesbarometerens bedömning antyder — särskilt inom vård, transport och kyrkliga yrken.

En reflektion om mätmetoder

Det viktigaste resultatet i denna rapport är kanske inte de enskilda yrkena, utan insikten att Yrkesbarometern har en *systematisk blind fläck* för indirekt efterfrågan. Bemanningslösningar, säsongsrekrytering och tillfälliga uppdrag skapar en efterfrågan som syns tydligt i annonsdatan men inte i barometerens bedömningsmodell. Det är inte en kritik av Yrkesbarometern — den fyller sin funktion väl som helårsmått på direkt rekrytering. Men den bör kompletteras med realtidsdata från platsannonser för att ge en fullständig bild av arbetsmarknadens faktiska dynamik.

Appendix: Teknisk dokumentation

Analysens datapipeline är byggd på Google BigQuery med tre sammanlänkade views: *v_brist_ssyk3* (aggregerar Yrkesbarometerens bedömningar till SSYK3-nivå), *v_krav_volym_ssyk3_180d* (beräknar annonsvolym och kravbild per SSYK3) och *v_bristmatrix* (korsar de två och klassificerar varje yrkesgrupp). Taxonomikopplingen mellan Platsbanken och SSYK 2012 görs via Jobtechs officiella taxonomihierarki med 99,5% täckning av annonsbeståndet.

Den fullständiga datatabellen med alla 59 yrkesgrupper finns tillgänglig digitalt på ai-pulsen.com/rapporter. Bristmatrisen uppdateras löpande i takt med ny annonsdata och nya omgångar av Yrkesbarometern.

Om AI-Pulsen

AI-Pulsen är en tjänst från Lindholm Co som bevakar och analyserar den svenska arbetsmarknaden med fokus på AI, kompetens och strukturella förändringar. Alla rapporter finns på ai-pulsen.com/rapporter.

Kontakt: mats@lindholmco.se

Webb: ai-pulsen.com